

Oslo kommune
Byrådsavdeling for barn og utdanning

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Dato: 06.01.2007

Deres ref:
200605083-/CB

Vår ref (saksnr):
200604423-5

Saksbeh:
K. Bagøien

Arkivkode:
400

**FORSLAG TIL ENDRINGER I FRISKOLELOVEN - UTTALELSE FRA OSLO
KOMMUNE**

Byrådsavdeling for barn og utdanning viser til Kunnskapsdepartementets brev av 10. oktober 2006 med vedlegg og til e-post fra departementet ved avdelingsdirektør Dag T.Gisholt av 21. desember 2006, hvor kommunen ble innvilget utsatt frist for sin høringsuttalelse til 5. januar 2007.

Kommunens høringsuttalelse fremgår av Byrådets sak nr. 1/2007 av 5. januar 2007 som følger vedlagt.

Hilsen

Geir Christiansen
konst. seksjonssjef

Per Otto Riis
spesialrådgiver

[Godkjent og ekspedert elektronisk](#)

Vedlegg

Gjenpart: Utdanningsetaten

Oslo kommune
Byrådsavdeling for barn og utdanning

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 1/2007
Vedtaksdato: 05.01.2007

Vår ref. (saksnr.): 200604423-3
Arkivkode: 400

FORSLAG TIL ENDRINGER I FRISKOLELOVEN - HØRING

Saksfremstilling:

Ved brev av 10. oktober 2006 har Kunnskapsdepartementet tilskrevet høringsinstansene om forslag til endringer i friskoleloven. Forslagene omfatter endringer innenfor følgende områder:

- lovens tittel
- lovens virkeområde
- godkjenning med rett til tilskudd
- videregående skoler med yrkesrettet opplæring som ikke tilbys ved videregående offentlige skoler
- krav til skolenes drift
- krav til innhold og vurdering
- inntak av voksne
- organisering av elever i grupper
- offentlige tilskudd og skolepenger
- krav til regnskapsføring, rapportering mm
- tilsyn og sanksjoner

Øvrige forslag og økonomiske konsekvenser fremgår av punktene 17 og 18 i høringsnotatet.

1. Generell kommentar

Oslo kommune er positiv til etablering av friskoler og er godt fornøyd med lov om friskoler som Stortinget vedtok i juni 2003. Oslo kommune mener at friskolene har vist seg å være et positivt supplement til den offentlige skolen, og at de dessuten vil kunne påvirke positivt kvalitetsutviklingen i den offentlige skolen.

Oslo kommune har høye ambisjoner for den offentlige skolen og gjør store investeringer for å øke kvaliteten i skolens innhold og i det fysiske læringsmiljøet (skoleanlegg). Tett oppfølging av elevenes læring og kompetanseutvikling for skolelederne og lærerne har vist seg å gi gode resultater.

Departementet understreker i sitt høringsnotat betydningen av å være elev ved en skole i nærmiljøet sammen med elever av ulik sosial bakgrunn, etnisk tilhørighet eller livssyn. Regjeringen vil satse på kvalitet og mangfold i en offentlig skole som inkluderer alle og vil derfor redusere antall friskoler for å kanalisere midlene til en sterk offentlig skole.

Oslo kommune mener at gjeldende friskolelov bedre ivaretar hensynet til mangfold i elevgruppen enn det fremlagte forslaget. Det vises til pkt. 2.3 i forslaget hvor departementet går inn for at skoler på religiøst grunnlag skal kunne motta statsstøtte. Etter Oslo kommunes mening innebærer forslaget et tilbakeskritt med henblikk på at friskolene knyttes til bestemte formål/målgrupper.

Det åpnes også i forslaget for at skoler som drives på grunnlag av anerkjent pedagogisk retning skal kunne etableres. Begrepet "anerkjent pedagogisk retning" som grunnlag for å motta statsstøtte, er svært uspesifisert. Etter kommunes mening bør alle skoler drives kunnskapsbasert og med bakgrunn i god pedagogisk praksis som gir dokumentert læringseffekt.

Oslo kommune er ikke enig i at det fremmes en lov med begrensninger i mulighetene til å etablere nye friskoler. Det er imidlertid positivt at det i forslaget legges opp til at det som hovedregel lovfestes at skoler som er i drift etter friskoleloven, får fortsette å drive sin virksomhet med rett til statstilskudd.

2. Kommentarer til forslagene

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

Kommunen har følgende merknadene til de konkrete forslagene i departementets høringsnotat:

2.1 Lovens tittel

Departementet har foreslått å endre lovens tittel til "Lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova)".

Oslo kommune mener at lovens tittel fortsatt bør være friskoleloven.

2.2 Lovens virkeområde

Det fremgår av lovforslaget at § 1-2 skal presisere at loven ikke skal omfatte fjernundervisning og kjøp av opplærings tjenester.

Oslo kommune mener at gjeldende lov ivaretar dette hensynet tilstrekkelig. Det vises til beskrivelse av gjeldende rett i høringsnotatets § 1-2.

2.3 Særlig om skoler som etableres og drives på religiøst grunnlag

Departementet vil at foreldre og elever fortsatt skal kunne velge skoler etablert på religiøst grunnlag som staten yder tilskudd til.

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

2.4 Særlig om skoler som etableres og drives på grunnlag av anerkjent pedagogisk retning

Departementet foreslår at privatskoleloven skal åpne for grunnskoler og videregående skoler som etableres og drives på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning.

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

2.5 Særlig om norske skoler i utlandet

Det fremgår av lovforslaget at det åpnes for godkjenning av norske grunnskoler i utlandet, men dette skal ikke gjelde for videregående skoler.

Oslo kommune mener at det må være likestilling i behandling av søknader om godkjenning av grunnskoler og videregående skole som friskoler med rett til statstilskudd. Med det sterke fokus som det i dag er på internasjonalisering i utdanning og arbeidsliv, vil det være uheldig om de aktuelle videregående skoler vil miste en slik støtte, eller at det ikke er mulig å etablere nye.

2.6 Særlig om skoler etablert på grunn av kvantitativt behov

I lovforslaget tillegges ikke kvantitativt behov betydning ved godkjenning av skoler.

Departementet hevder på denne bakgrunn at det som hovedregel ikke foreligger behov for private videregående skoler med opplæring i hht. læreplaner identiske med dem offentlige skoler følger.

Oslo kommune mener at det ved etablering av private skoler bør det stilles krav om at elevene må få opplæring etter offentlig godkjente læreplaner.

2.7 Særlig om skoler etablert og drevet på internasjonalt grunnlag

Departementet har bedt om fylkeskommunens syn på forslag om tilskudd til internasjonale videregående skoler med hjemmel i privatskoleloven.

Oslo kommune støtter departementets forslag om at loven åpner for godkjenning av internasjonale grunnskoler og videregående skoler i Norge. Oslo kommune er også enig i at de internasjonale skolene skal drive sin virksomhet etter internasjonale læreplaner, samt at skolene er sertifisert av den organisasjon som har utarbeidet planene.

Oslo kommune er positiv til at det åpnes for tilskudd til internasjonale videregående skoler etter privatskoleloven.

2.8 Særlig om skoler spesielt tilrettelagt for videregående opplæring kombinert med toppidrett

Det legges i departementets forslag til grunn at toppidrettsgymnasiene er ujevnt fordelt rundt i landet, og det foreslås derfor at privatskoleloven skal åpne for godkjenning av skoler som vil tilby utdanningsprogrammer på videregående skoles nivå særskilt innrettet mot toppidrett.

Departementet foreslår at privatskoleloven ikke skal åpne for godkjenning av toppidrett på grunnskolenivå.

Oslo kommune mener at det kan være grunner for å starte med kombinasjon skole-toppidrett på ungdomsskolenivå.

2.9 Særlig om eksisterende frittstående skoler

Departementet foreslår at alle skoler som har vært i drift i hht. friskoleloven frem til lovendringen som hovedregel får fortsette sin virksomhet med rett til tilskudd etter privatskoleloven.

Forslaget støttes, men dette må også gjøres gjeldende for videregående tilbud i utlandet som idag drives med rett til tilskudd etter privatskoleloven. Det må anses som positivt at norsk ungdom søker seg til utenlandsk eller internasjonal videregående opplæring. De norske videregående tilbud i utlandet er imidlertid etablert for å dekke ulike behov, og disse tilbud vil det være viktig å beholde på eksisterende nivå.

2.10 Særlig om departementets vurdering av søknader om godkjenning

Departementet foreslår at vertskommunen og vertsfylket fortsatt skal høres før skoler godkjennes, og at det skal presiseres i loven at departementets vedtak skal kunne påklages.

Det gis tilslutning til dette.

2.11 Særlig om eierskifte og flytting av skolevirksomhet

For å synliggjøre og å understreke viktigheten av kravet om at det i forkant av en flytting må søkes om godkjenning, foreslår departementet at dette skal presiseres i loven. Det kreves idag at det sendes ny søknad såfremt en skole ønskes overdratt til ny eier. Det vurderes også om det bør lovfestes at eierskifte bør godkjennes av departementet.

Oslo kommune mener at det bør være relevant at kommuner og fylkeskommuner gis adgang til å uttale seg når en allerede godkjent skole ønsker å etablere seg i kommunen. Hvis skolen overdras til nye eier, bør det lovfestes at eierskiftet godkjennes av departementet. Dette vil være en viktig kvalitetssikring.

2.12 Særlig om videregående skoler med yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved offentlige videregående skoler

Opplæring ved denne typer skoler, kap. 6A-skoler, fører ikke frem til studie- eller yrkeskompetanse i opplæringslovens forstand, jfr. § 3-3. Mens enkelte av disse skolene tilbyr yrkesrettet opplæring på videregående skoles nivå, befinner enkelte av disse skolene seg over dette nivå - på dagens fagskolenivå. Departementet foreslår at bestemmelsene under dette kapittel beholdes i tre år fra endret privatskolelovs ikrafttredelse for deretter å bli opphevet. Departementet forutsetter at skoler godkjent under Kap. 6 A i løpet av denne overgangsperiode vil innrette seg enten etter fagskoleloven eller endret privatskolelov.

Oslo kommune er av den oppfatning at det er nødvendig med en gjennomgang av dette området og at tre års overgangsperiode synes å være tilstrekkelig før det må søkes om godkjennelse i hht. fagskoleloven eller endret privatskolelov.

2.13 Inntak av voksne

Det foreslås at frittstående videregående skoler etter nødvendige overgangsordninger ikke lenger skal kunne ta inn voksne uten rett til videregående opplæring.

Oslo kommune vil påpeke at dette forslag vil begrense voksnes valgmuligheter for utdanning. Det er viktig at voksne uten disse rettigheter som får sin opplæring ved private skoler, ikke medfører trekk i fylkeskommunens rammer.

2.14 Organisering av elevene i grupper

Med virkning fra 2003 ble det innført endringer i opplæringslovens Kap. 8, der bl.a. bestemmelser om klasser og klassedelingstall ble ertattet av § 8-2, der elevene kan deles inn i grupper etter behov i den hensikt å oppnå gruppesammensetning med best mulig utgangspunkt for læring for alle elever. Friskoleloven har ingen bestemmelse som tilsvarer opplæringslovens § 8-2 om organisering av elevene. Etter friskolelovens § 3-4 skal opplæringen allikevel tilpasses den enkelte elevs evner og forutsetninger. Tilsvarende bestemmelse fremgår av opplæringslovens § 1-2. Departementet foreslår at det presiseres at gruppestørrelsen være pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig.

De private skolene henvender seg til samme målgruppe som de offentlige og har opplæring etter samme læreplaner. Etter Oslo kommunes vurdering bør den fleksibilitet som fremgår av § 8, også gjøres gjeldende for de private skolene.

2.15 Særlig om bruk av skolenes midler

Det fremgår av friskolelovens §§ 6-2 og 6-4 at alle offentlige driftstilskudd og eiendeler fra elevene skal komme elevene til gode, hvilket innebærer forbud mot utbetaling av utbytte eller andre former for overføringer til eierne eller deres nærstående. Kontrollhensyn og hensynet til å begrense mulighetene for kommersiell drift taler for å fastsette et generelt forbud mot overføringer til eierne. En slik bestemmelse vil være i samsvar med lovens generelle utgangspunkt om at alle bidrag skal komme elevene til gode. Stramme restriksjoner for bruk av midler vil dessuten bidra til å forebygge mulig kommersielt motivert etablering av skoler og lekkasje av offentlige tilskudd. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om loven burde fastsette ytterligere restriksjoner for uttak av midler fra skolene.

Oslo kommune mener at det er viktig å unngå spekulasjoner om motiv for etablering av private skoler. Lovens bestemmelser knyttet til disse forhold bør derfor være restriktive. Forslaget støttes.

Vedtakskompetanse:

Byråd for barn og utdanning avgir høringsuttalelse i foreliggende sak i hht. delegert fullmakt, jfr. bystyrets vedtak av 30. mai 2001, sak 218, og byrådets vedtak av 3. juli 2001, sak 1360 om behandling av høringsuttalelser i Oslo kommune.

Vedtak:

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i friskoleloven:

1. Generell kommentar

Oslo kommune er positiv til etablering av friskoler og er godt fornøyd med lov om friskoler som Stortinget vedtok i juni 2003. Oslo kommune mener at friskolene har vist seg å være et positivt supplement til den offentlige skolen, og at de dessuten vil kunne påvirke positivt kvalitetsutviklingen i den offentlige skolen.

Oslo kommune har høye ambisjoner for den offentlige skolen og gjør store investeringer for å øke kvaliteten i skolens innhold og i det fysiske læringsmiljøet (skoleanlegg). Tett oppfølging av elevenes læring og kompetanseutvikling for skolelederne og lærerne har vist seg å gi gode resultater.

Departementet understreker i sitt høringsnotat betydningen av å være elev ved en skole i nærmiljøet sammen med elever av ulik sosial bakgrunn, etnisk tilhørighet eller livssyn. Regjeringen vil satse på kvalitet og mangfold i en offentlig skole som inkluderer alle og vil derfor redusere antall friskoler for å kanalisere midlene til en sterk offentlig skole.

Oslo kommune mener at gjeldende friskolelov bedre ivaretar hensynet til mangfold i elevgruppen enn det fremlagte forslaget. Det vises til pkt. 2.3 i forslaget hvor departementet går inn for at skoler på religiøst grunnlag skal kunne motta statsstøtte. Etter Oslo kommunes mening innebærer forslaget et tilbakeskritt med henblikk på at friskolene knyttes til bestemte formål/målgrupper.

Det åpnes også i forslaget for at skoler som drives på grunnlag av anerkjent pedagogisk retning skal kunne etableres. Begrepet "anerkjent pedagogisk retning" som grunnlag for å motta statsstøtte, er svært uspesifisert. Etter kommunes mening bør alle skoler drives kunnskapsbasert og med bakgrunn i god pedagogisk praksis som gir dokumentert læringseffekt.

Oslo kommune er ikke enig i at det fremmes en lov med begrensninger i mulighetene til å etablere nye friskoler. Det er imidlertid positivt at det i forslaget legges opp til at det som hovedregel lovfestes at skoler som er i drift etter friskoleloven, får fortsette å drive sin virksomhet med rett til statstilskudd.

2. Kommentarer til forslagene

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

Kommunen har følgende merknadene til de konkrete forslagene i departementets høringsnotat:

2.1 Lovens tittel

Departementet har foreslått å endre lovens tittel til "Lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova)".

Oslo kommune mener at lovens tittel fortsatt bør være friskoleloven.

2.2 Lovens virkeområde

Det fremgår av lovforslaget at § 1-2 skal presisere at loven ikke skal omfatte fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester.

Oslo kommune mener at gjeldende lov ivaretar dette hensynet tilstrekkelig. Det vises til beskrivelse av gjeldende rett i høringsnotatets § 1-2.

2.3 Særlig om skoler som etableres og drives på religiøst grunnlag

Departementet vil at foreldre og elever fortsatt skal kunne velge skoler etablert på religiøst grunnlag som staten yder tilskudd til.

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

2.4 Særlig om skoler som etableres og drives på grunnlag av anerkjent pedagogisk retning

Departementet foreslår at privatskoleloven skal åpne for grunnskoler og videregående skoler som etableres og drives på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning.

Oslo kommune viser til merknadene under *Generell kommentar*.

2.5 Særlig om norske skoler i utlandet

Det fremgår av lovforslaget at det åpnes for godkjenning av norske grunnskoler i utlandet, men dette skal ikke gjelde for videregående skoler.

Oslo kommune mener at det må være likestilling i behandling av søknader om godkjenning av grunnskoler og videregående skole som friskoler med rett til statstilskudd. Med det sterke fokus som det i dag er på internasjonalisering i utdanning og arbeidsliv, vil det være uheldig om de aktuelle videregående skoler vil miste en slik støtte, eller at det ikke er mulig å etablere nye.

2.6 Særlig om skoler etablert på grunn av kvantitativt behov

I lovforslaget tillegges ikke kvantitativt behov betydning ved godkjenning av skoler.

Departementet hevder på denne bakgrunn at det som hovedregel ikke foreligger behov for private videregående skoler med opplæring i hht. læreplaner identiske med dem offentlige skoler følger.

Oslo kommune mener at det ved etablering av private skoler bør det stilles krav om at elevene må få opplæring etter offentlig godkjente læreplaner.

2.7 Særlig om skoler etablert og drevet på internasjonalt grunnlag

Departementet har bedt om fylkeskommunens syn på forslag om tilskudd til internasjonale videregående skoler med hjemmel i privatskoleloven.

Oslo kommune støtter departementets forslag om at loven åpner for godkjenning av internasjonale grunnskoler og videregående skoler i Norge. Oslo kommune er også enig i at de internasjonale skolene skal drive sin virksomhet etter internasjonale læreplaner, samt at skolene er sertifisert av den organisasjon som har utarbeidet planene.

Oslo kommune er positiv til at det åpnes for tilskudd til internasjonale videregående skoler etter privatskoleloven.

2.8 Særlig om skoler spesielt tilrettelagt for videregående opplæring kombinert med toppidrett

Det legges i departementets forslag til grunn at toppidrettsgymnasiene er ujevnt fordelt rundt i landet, og det foreslås derfor at privatskoleloven skal åpne for godkjenning av skoler som vil tilby utdanningsprogrammer på videregående skoles nivå særskilt innrettet mot toppidrett.

Departementet foreslår at privatskoleloven ikke skal åpne for godkjenning av toppidrett på grunnskolenivå.

Oslo kommune mener at det kan være grunner for å starte med kombinasjon skole-toppidrett på ungdomsskolenivå.

2.9 Særlig om eksisterende frittstående skoler

Departementet foreslår at alle skoler som har vært i drift i hht. friskoleloven frem til lovendringen som hovedregel får fortsette sin virksomhet med rett til tilskudd etter privatskoleloven.

Forslaget støttes, men dette må også gjøres gjeldende for videregående tilbud i utlandet som idag drives med rett til tilskudd etter privatskoleloven. Det må anses som positivt at norsk ungdom søker seg til utenlandsk eller internasjonal videregående opplæring. De norske videregående tilbud i utlandet er imidlertid etablert for å dekke ulike behov, og disse tilbud vil det være viktig å beholde på eksisterende nivå.

2.10 Særlig om departementets vurdering av søknader om godkjenning

Departementet foreslår at vertskommunen og vertsfylket fortsatt skal høres før skoler godkjennes, og at det skal presiseres i loven at departementets vedtak skal kunne påklages.

Det gis tilslutning til dette.

2.11 Særlig om eierskifte og flytting av skolevirksomhet

For å synliggjøre og å understreke viktigheten av kravet om at det i forkant av en flytting må søkes om godkjenning, foreslår departementet at dette skal presiseres i loven. Det kreves idag at det sendes ny søknad såfremt en skole ønskes overdratt til ny eier. Det vurderes også om det bør lovfestes at eierskifte bør godkjennes av departementet.

Oslo kommune mener at det bør være relevant at kommuner og fylkeskommuner gis adgang til å uttale seg når en allerede godkjent skole ønsker å etablere seg i kommunen. Hvis skolen overdras

til nye eier, bør det lovfestes at eierskiftet godkjennes av departementet. Dette vil være en viktig kvalitetssikring.

2.12 Særlig om videregående skoler med yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved offentlige videregående skoler

Opplæring ved denne typer skoler, kap. 6A-skoler, fører ikke frem til studie- eller yrkeskompetanse i opplæringslovens forstand, jfr. § 3-3. Mens enkelte av disse skolene tilbyr yrkesrettet opplæring på videregående skoles nivå, befinner enkelte av disse skolene seg over dette nivå - på dagens fagskolenivå. Departementet foreslår at bestemmelsene under dette kapittel beholdes i tre år fra endret privatskolelovs ikrafttredelse for deretter å bli opphevet. Departementet forutsetter at skoler godkjent under Kap. 6 A i løpet av denne overgangsperiode vil innrette seg enten etter fagskoleloven eller endret privatskolelov.

Oslo kommune er av den oppfatning at det er nødvendig med en gjennomgang av dette området og at tre års overgangsperiode synes å være tilstrekkelig før det må søkes om godkjenning i hht. fagskoleloven eller endret privatskolelov.

2.13 Inntak av voksne

Det foreslås at frittstående videregående skoler etter nødvendige overgangsordninger ikke lenger skal kunne ta inn voksne uten rett til videregående opplæring.

Oslo kommune vil påpeke at dette forslag vil begrense voksnes valgmuligheter for utdanning. Det er viktig at voksne uten disse rettigheter som får sin opplæring ved private skoler, ikke medfører trekk i fylkeskommunens rammer.

2.14 Organisering av elevene i grupper

Med virkning fra 2003 ble det innført endringer i opplæringslovens Kap. 8, der bl.a. bestemmelser om klasser og klassesdelingstall ble ertattet av § 8-2, der elevene kan deles inn i grupper etter behov i den hensikt å oppnå gruppesammensetning med best mulig utgangspunkt for læring for alle elever. Friskoleloven har ingen bestemmelse som tilsvarer opplæringslovens § 8-2 om organisering av elevene. Etter friskolelovens § 3-4 skal opplæringen allikevel tilpasses den enkelte elevs evner og forutsetninger. Tilsvarende bestemmelse fremgår av opplæringslovens § 1-2. Departementet foreslår at det presiseres at gruppestørrelsen være pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig.

De private skolene henvender seg til samme målgruppe som de offentlige og har opplæring etter samme læreplaner. Etter Oslo kommunes vurdering bør den fleksibilitet som fremgår av § 8, også gjøres gjeldende for de private skolene.

2.15 Særlig om bruk av skolenes midler

Det fremgår av friskolelovens §§ 6-2 og 6-4 at alle offentlige driftstilskudd og eiendeler fra elevene skal komme elevene til gode, hvilket innebærer forbud mot utbetaling av utbytte eller andre former for overføringer til eierne eller deres nærstående. Kontrollhensyn og hensynet til å begrense mulighetene for kommersiell drift taler for å fastsette et generelt forbud mot overføringer til eierne. En slik bestemmelse vil være i samsvar med lovens generelle utgangspunkt om at alle bidrag skal komme elevene til gode. Stramme restriksjoner for bruk av midler vil dessuten bidra til å forebygge mulig kommersielt motivert etablering av skoler og lekkasje av offentlige tilskudd. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om loven burde fastsette ytterligere restriksjoner for uttak av midler fra skolene.

Oslo kommune mener at det er viktig å unngå spekulasjoner om motiv for etablering av private skoler. Lovens bestemmelser knyttet til disse forhold bør derfor være restriktive. Forslaget støttes.

Byrådsavdeling for barn og utdanning, den 05.01.2007

Torger Ødegaard

Trykte vedlegg: 1. Kunnskapsdepartementets brev av 10.10.2006 med vedlegg.
2. Utdanningsetatens brev av 10.11.2006

Utrykte vedlegg: Ingen